

ENERGIE

VAN

**NOORDOOST
TWENTE**

Concept Windbeleid versie 1.3 **NOORDOOST-TWENTE**

Samen van start met het windbeleid in Tubbergen, Dinkelland, Losser en Oldenzaal

energievannoordoosttwente.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding, het waarom?	3
2. Provinciaal beleid	4
3. Gemeentelijke doelstellingen & maatregelen	5
4. Welke windturbines zijn waar mogelijk?	7
5. Zoekgebieden in Noordoost Twente	8
5.1 Inpassingsvereisten	9
5.1.1 Middelgrote windturbines (> 25 meter < 100 meter tiphoogte) beperkt toegestaan	9
5.1.2 Grote windturbines (> 100 meter tiphoogte), geclusterd toegestaan	10
6. Minimale Afstand tot woningen (slagschaduw & geluid)	12
6.1 Slagschaduw	12
6.2 Geluid van windturbines	13
6.2.1 Geluidniveaus	13
7. Natuurbescherming	14
8. Lokale Participatie & proces participatie	15
8.1 Wettelijke participatie	15
8.2 Informatievoorziening omgeving/procesparticipatie	16
8.3 Mogelijke vormen van directe of financiële participatie	16
8.3.1 Omgevingsfonds	18
8.4 Status en werking participatiebeleid en participatieafspraken	19
9. Proces aanpak	20
9.1 Ruimtelijke toestemming	20
9.2 Procesbeschrijving voor aanvraag windinitiatief	20
9.3 Stappenplan aanvraag windproject	23

CONCEPT Windenergiebeleid Noordoost Twente

Versie 1.3

1. Inleiding, het waarom?

Nederland staat voor een grote opgave om haar huidige energievoorziening in de komende decennia anders in te richten. We gaan van een centraal gestuurd energiesysteem, vrijwel niet zichtbaar en veelal gebaseerd op fossiele brandstoffen (kolen en aardgas), naar een decentraal systeem van duurzaam opgewekte energie. Onze huizen, bedrijven en lokale energie-initiatieven worden in de nabije toekomst energieleveranciers door zelf lokaal duurzame energie op te wekken uit hernieuwbare bronnen zoals bijvoorbeeld zonne-energie en windenergie. De stroom en warmte die we gebruiken krijgen in deze energietransitie een zichtbaardere plek in onze leefomgeving. Dit alles is nodig om samen in Noordoost Twente ook bij te dragen aan de landelijke doelstelling uit het klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot te verminderen. Daarmee willen we de opwarming van de aarde beneden de twee graden houden. Wat er op het gebied van windenergie mogelijk is in uw gemeente leest u in dit beleidskader voor windenergie in Noordoost Twente.

Voorwaarde voor de vaststelling van dit gemeentelijke beleidskader is dat de provincie Overijssel ruimte biedt voor windenergie aan de randen van het Nationaal Landschap door herziening van de omgevingsverordening (verwacht eind 2020).

Klimaatplan

De in Nederland aangenomen klimaatwet spreekt over een klimaatplan. In het klimaatplan staan de maatregelen om de klimaatdoelstellingen te behalen voor de komende 10 jaar. Naast zonnepanelen op daken en zonnenvelden is windenergie daar een belangrijk onderdeel van. Het klimaatakkoord is namens vrijwel alle gemeenten ondertekend door de VNG. Concreet staat er in het klimaatakkoord: “ten aanzien van de planning zullen decentrale overheden zorgen dat de ruimtelijke maatregelen voor hernieuwbare energieopwekking op land in de regio’s medio 2021 zal zijn afgerond.” Met het zonnenveldenbeleid en het voorliggende windbeleid, geven de Noordoost Twentse gemeenten hier invulling aan.

RES regio Twente

Nederland is verdeeld in 30 regio’s die allemaal een regionale energiestrategie (RES) opstellen. Deze RES-sen samen geven gezamenlijk invulling aan de klimaatdoelstelling van Nederland (49% CO₂ reductie in 2030). De Noordoost Twentse gemeenten maken onderdeel uit van de RES Twente, waarbij voor het aanbod gebruik wordt gemaakt van reeds bestaande en bewezen technieken: zonnepanelen op grote daken, zonnenvelden en windenergie. Kernenergie en de mogelijke toepassing van ultradiepe geothermie maakt geen onderdeel uit van de RES-sen. Discussie over toepassing van deze technieken, in relatie tot de veiligheid, worden op landsniveau gevoerd.

Meer achtergrondinformatie?

Voor en nadelen van windenergie zijn te lezen op de site <https://www.wattisduurzaam.nl/2136/energie-opwekken/wind/overzicht-windenergie-de-voord-en-nadelen-van-energie-uit-wind-2/#voordelenstad>

Ook op de site van Natuur en Milieu kunt u meer achtergrondinformatie lezen over het hoe en waarom van windenergie op land. <https://www.natuurenmilieu.nl/themas/energie/projecten-energie/windenergie-op-land/windenergie-op-land-q-a/>.

Ook biedt de site Nederlandse WindEnergie associatie, de branchevereniging: <https://nwea.nl/kb/windenergie-de-feiten/> veel achtergrondinformatie. De Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) is de branchevereniging van de windsector.

2. Provinciaal beleid

Provincie Overijssel staat open voor de plaatsing van windmolens/windturbines in Noordoost Twente, en stelt daaraan een aantal voorwaarden¹:

- Locatiekeuze en ontwerp van een windpark moet passend zijn bij de gebiedskenmerken;
- Actief betrekken van bewoners en gebruikers bij de voorbereiding van ruimtelijke plannen en besluiten aan de hand van de Participatiecode Overijssel.

Wind is een belangrijke bron voor het opwekken van duurzame energie en het vermijden van de uitstoot van het broeikasgas CO₂. De provincie Overijssel heeft met het Rijk de afspraak gemaakt om in 2020 ten minste 85,5 Megawatt (MW) aan windenergie te kunnen opwekken. Begin 2020 staan er in Overijssel 27 windturbines met een totaal opgesteld vermogen van 67 MW. Daarnaast zijn er verschillende projecten in aanbouw en in voorbereiding.

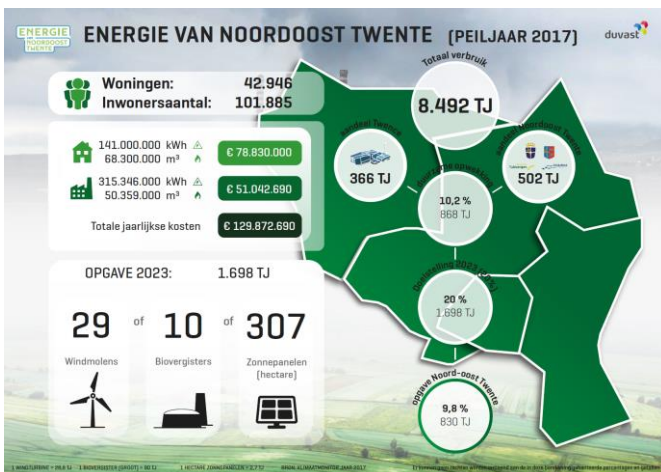
Initiatiefnemers moeten bij hun gemeente zijn voor (planologische) medewerking aan de plaatsing van windturbines. De gemeente beoordeelt dit aan de hand van dit beleid en van de ruimtelijke kaders voor windenergie uit de provinciale Omgevingsverordening die eind 2020 is/wordt herzien.

In deze gebieden zijn initiatieven voor windenergie mogelijk als er gezorgd wordt voor goede landschappelijke inpassing. Basis daarvoor zijn de aanwezige gebiedskenmerken uit de Catalogus Gebiedskenmerken en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving.

¹ Omgevingsverordening provincie Overijssel wordt naar verwachting in die zin gewijzigd, pas daarna wordt het windbeleid van Noordoost Twente definitief en na besluitvorming door de gemeenteraden van kracht.

3. Gemeentelijke doelstellingen & maatregelen

De NOT gemeenten willen samen 20% duurzame energie opwekken in 2023. Daarnaast sluiten we aan bij de uitgangspunten van het provinciaal beleid en formuleren we maatregelen die bijdragen aan het uit te brengen RES-bod vanuit Twente. Onderstaand de stand van zaken per gemeente met een update van het peiljaar 2017 (2018 wordt binnenkort verwacht, de landelijke cijfers uit de klimaatmonitor lopen helaas erg achter).

Er zal een mix aan maatregelen nodig zijn voor de duurzame opwek van elektriciteit waarbij maximaal wordt ingezet op daken, zonnenvelden waar mogelijk worden ingepast en windturbines worden toegestaan op daarvoor aangewezen plaatsen in Noordoost Twente.

Relatie met RES Twente (doel 2030)

Voor de NOT gemeenten worden de volgende cijfers beschikbaar en doelen geformuleerd voor 2030. De NOT gemeenten dragen samen 335 GWh bij aan de RES Twente, waarbij de verdeling onderling tussen de gemeenten in overleg nader zal worden bepaald. De bijdrage is als volgt verdeeld, waarbij kan worden uitgewisseld tussen de verschillende soorten duurzame elektriciteitsopwekking. Ook worden particuliere woningeigenaren gestimuleerd om hun daken te beleggen met zonnepanelen voor hun eigen energievoorziening. Landelijk wordt hiervoor een bijdrage van 7 TWh meegerekend in het klimaatakkoord. Dit maakt binnen de RES regio's geen onderdeel uit van de bijdrage. In 2020 hebben de Noordoost Twentse gemeenten een verbruik aan elektriciteit van 464 GWh* (*bron: concept RES Twente).

	Gerealiseerd in 2020		Verwacht in 2030	
	ha / aantal / %	Opbrengst GWh	Ha / aantal / %	Opbrengst GWh
Zon op dak grootschalig (ha)	24,9 ha	22 GWh	63 ha	55 GWh
Percentage van daken	8,2%		20%	
Zon in veldopstelling (ha)	21 ha	16 GWh	100 ha	80 GWh
Wind klein (< 25 m tip)	1	2 GWh		
Kleine lokale energieprojecten (tot 1 MW zon of wind)	3		12	20 GWh
Wind groot (\pm 3,5 MW)	0		18	180 GWh*
Totaal Opbrengst		40 GWh		335 GWh

*10 GWh als opbrengst van een windturbine is een voorzichtige aanname, dit is afhankelijk van de hoogte van de windmolen. Wanneer er grotere windturbines worden geplaatst is het doel in GWh leidend en niet het aantal windturbines.

Mogelijk mix van duurzame opwekking in 2030

Op basis van de klimaatmonitor wordt er op basis van het peiljaar 2017, 868 TJ duurzaam opgewekt. Om de doelstelling van 20% duurzame opwekking in 2023 te kunnen halen moet er nog ca 830 TJ duurzame opwekking gaan plaatsvinden. Ingeschat wordt dat een volgende soort mix realistisch is om de doelen in 2023 te behalen:

Soort techniek	Potentie in NOT in 2030 in GWh	Mogelijke mix 2023 voor 1700 in TJ
Op daken met zonne-energie	63 ha zijnde 20% van alle grote daken > 300 m ² (= 55 GWh)	1/3 deel in 2023 = 18 GWh = 65 TJ
Zonnevelden	In 2030 100 ha zonneveld 0,8 GWh/ha	In 2023 ca. 50 ha zonneveld 40 GWh = 144 TJ
Lokale energieprojecten, <i>lokale energieprojecten in lokaal eigendom</i>	Maximaal 12 stuks in 2030 van max 1 MW = 20 GWh	30 % in 2023 gerealiseerd: 7 GWh = 25 TJ
Windturbines	In 2030: 18 grote windturbines in de clustergebieden van 10 GWh per stuk = 180 GWh	In 2023 nog geen grote windturbines gerealiseerd i.v.m. proceduretijden, mogelijk wel enkele kleine erfmolens
Biogas (geen onderdeel van bijdrage)	Biogasnetwerk in NOT met een potentie van 30 milj m ³ groengas	Afhankelijk uitkomsten onderzoek kwartiermaker

Lokale verdienmodellen

Daarnaast zien we lokale verdienmogelijkheden bij energieprojecten om de leefbaarheid van de kleine kernen in stand te kunnen houden. Kortom de komst van windturbines en zonneparken kan lokaal geld opleveren waarmee geïnvesteerd kan worden in een gebiedsfonds. Hiermee kunnen bijvoorbeeld sportparken, dorpshuizen en andere sociale voorzieningen voor een kleinere kern gefinancierd worden. Voorwaarde wel is dat de bewoners en ondernemers rondom een energie-initiatief zich verenigen. Ook kunnen bewoners en lokale ondernemers mede investeren in duurzame energieprojecten en dus delen in de winst.

4. Welke windturbines zijn waar mogelijk?

In onderstaande tabel staat de kern van het windbeleid voor Noordoost Twente beschreven voor de grootschalige duurzame opwek van elektriciteit. Op basis van bestuurlijk overleg tussen de vier gemeenten is gekomen tot deze hoofdindeling.

Dit resulteert in het volgende kleurenschema:

Soort molen	Tip Hoogte	Eigendom	Waar?	Max aantal
Middelgrote Windturbines	Windturbines van > 25 meter < 100 meter T.o.v. maaiveld	100% Lokaal eigendom van lokale ondernemers en de buurt	In de paarse zoekgebieden (zie kaart) zijn de middelgrote windturbines toegestaan, waar de hoogte beperkt is door de radar van vliegveld Twente. Dorpsmolens in de vorm van een windmolen zijn buiten het paarse zoekgebied niet toegestaan.	-
Grote windturbines	> 100 meter T.o.v. maaiveld	Verdeling 1/3 omgeving 1/3 grondeigenaren 1/3 ontwikkelende partij	In groen zoekgebieden in grensgebied NOT (zie kaart) Min 1 km van rand bebouwde kom In Bosgebieden, niet zijnde Natura2000 gebieden, wel toegestaan	Clustering van minimaal 3 turbines

Kleinschalige initiatieven

Bij kleinschalige initiatieven met een erfmolen, die alleen voorzien in de eigen energiebehoefte van de initiatiefnemer, zijn de richtlijnen die in deze notitie staan beschreven niet van toepassing. In dat geval is het reguliere gemeentelijke ruimtelijke toetsingskader van toepassing.

Middelgrote windturbines

Op zoeklocaties die beperkt worden in de maximale tiphoogte door de radar van vliegveld Twente, worden middelgrote windturbines toegestaan. Dit is vaak in de buurt van industrieterreinen en infrastructuur, waardoor het eigendom in handen komt van de lokale ondernemers. De omgeving (buren) moeten hierbij ook de mogelijkheid krijgen om te participeren en mede-eigenaar te worden door middel van aandelen. Deze middelgrote turbines (dorpsmolens vanuit de RES Twente) worden als niet gewenst gezien buiten de zoekgebieden in NOT in verband met verrommeling van het Nationaal Landschap.

Clustering windturbines

In Noordoost Twente gaat de voorkeur uit naar de clustering van grote windturbines. Grote windturbines zijn alleen mogelijk in clusters van minimaal 3 EN wanneer er vanuit een lokale energie coöperatie of door omwonenden een aandeel van 1/3 omgeving, 1/3 grondeigenaren, 1/3 ontwikkelende partij in eigendom genomen kan worden. Uitgangspunt is dat de lusten en lasten zoveel mogelijk lokaal gaan landen in het gebied volgens de participatiewaaiër van hoofdstuk 8.

5. Zoekgebieden in Noordoost Twente

In de bovenstaande tabel voor grote molens staat omschreven dat een cluster van minimaal 3 molens alleen in de zogenaamde zoekgebieden mogen worden gerealiseerd in Noordoost Twente. De zoekgebieden zijn tot stand gekomen na een bureaustudie van landschapkenmerken en locatiebezoek door landschapsdeskundigen vanuit het bureau H+N+S. De onderbouwing van de totstandkoming van de mogelijke herdefiniëring van de grenzen van het nationaal landschap is terug te vinden in de rapportage “herdefiniëren grens nationaal landschap.pdf” van H+N+S.

Er is gekeken naar de soorten landschappen. In de volgende type landschappen zijn grote windturbines NIET toegestaan:

- Stuwvalgebieden
- Essenlandschappen
- Oude Hoevelandschappen met essen
- Beschermd Natura2000
- Historische landgoederen

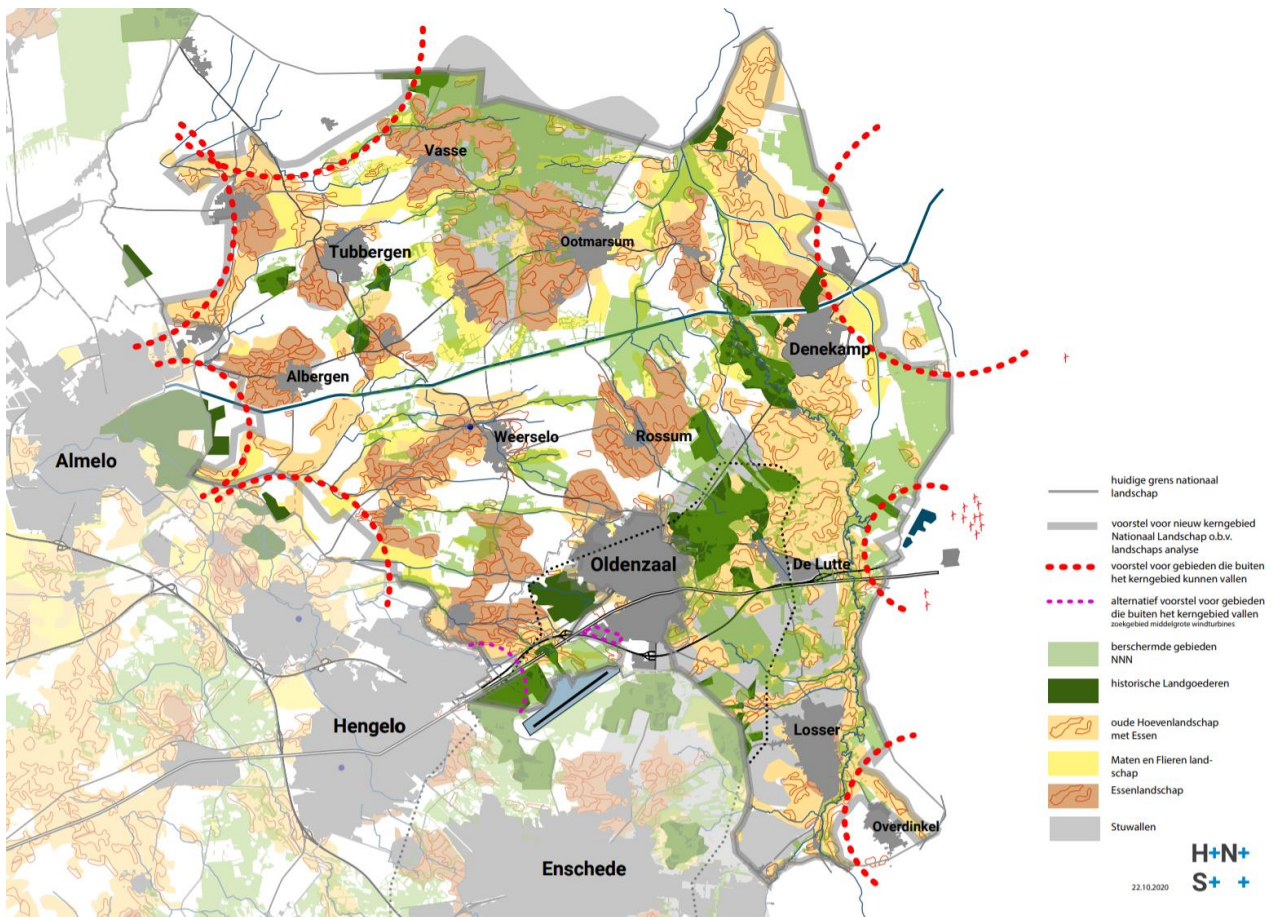
Daarnaast zijn windturbines NIET mogelijk i.v.m. landschapskwaliteiten:

- In een lijnopstelling langs de A1 in een landelijke omgeving, zonder aansluiting met stedelijk gebied. Dit benadrukt de zichtbaarheid van de A1 in het kleinschalige landschap en is niet toegestaan.

Waar kunnen WEL grote windturbines worden ingepast in het landschap:

- Alleen in de hieronder aangegeven zoekgebieden aan de randen van het NOT plangebied; Dit betreffen gebieden met als landschapstype jonge ontginningslandschappen en/of gebieden met stedelijke invloeden zoals bedrijventerreinen of Duitse bestaande windturbines.
- In nieuw aan te planten bosgebieden, waarbij de locatie maatwerk betreft
- Nabij de A1, op specifieke locaties waar de studie van Rijkswaterstaat ruimte biedt (aansluitend aan industrieterreinen of de bebouwde kom).

Dit resulteert voor Noordoost Twente in de volgende zoekgebieden die in het grensgebied liggen van het Nationaal landschap Noordoost Twente.

Figuur 1

Het zoekgebied rondom Overdinkel wordt vooralsnog niet meegenomen als zoekgebied omdat de ontwikkeling van een 21 ha groot zonneveld in dit gebied plaatsvindt in 2020. De invloed van deze ontwikkeling op de ruimtelijke kwaliteit maakt dat dit zoekgebied niet nader onderzocht wordt. Mocht er in de toekomst vanuit de gemeenschap van Overdinkel of Glane zelf wensen ontstaan voor een ontwikkeling van een lokaal energieproject met windturbines dan kan een nader onderzoek overwogen worden. Vooralsnog wordt dit zoekgebied niet actief benaderd.

5.1 Inpassingsvereisten

5.1.1 Middelgrote windturbines (> 25 meter < 100 meter tiphoogte) beperkt toegestaan

In de RES Twente wordt gesproken over lokale initiatieven in de vorm van dorpsmolens of zonnevelden. Deze projecten zijn van lokale initiatiefnemers en de opbrengsten komen ook ten goede aan de lokale gemeenschap.

Vanuit het oogpunt van verrommeling van het landschap en mogelijke verdeeldheid binnen lokale gemeenschappen worden kleinere dorpsmolens NIET toegestaan in Noordoost Twente. Lokale projecten in de vorm van zonnevelden zijn wel mogelijk. Hiervoor verwijzen we naar de kaders uit het zonneveldenbeleid.

In het paarse zoekgebied, gelegen langs de A1 en de industrieterreinen van Oldenzaal, is de middelgrote windturbine toegestaan. De grote windturbines zijn in dit paarse zoekgebied niet mogelijk in verband met de hoogtebeperking van de radar op vliegveld Twente.

5.1.2 Grote windturbines (> 100 meter tiphoogte), geclusterd toegestaan

Grote windturbines zijn alleen mogelijk in de zoekgebieden in clusters van minimaal 3. Indien door de radar beperkingen de hoogte van 100 meter niet gehaald kan worden, is een lager type turbine ook toegestaan in de zoekgebieden. Voorwaarde is dat vanuit een lokale energie coöperatie of door omwonenden een aandeel in het eigendom kan worden genomen. Hierbij wordt uitgegaan van de volgende verdeling in Noordoost Twente: 1/3 aandeel eigendom door de omgeving, 1/3 aandeel door lokale grondeigenaren, 1/3 in eigendom bij een ontwikkelaar. Uitgangspunt is dat de lusten en lasten zoveel mogelijk lokaal gaan landen in het gebied.

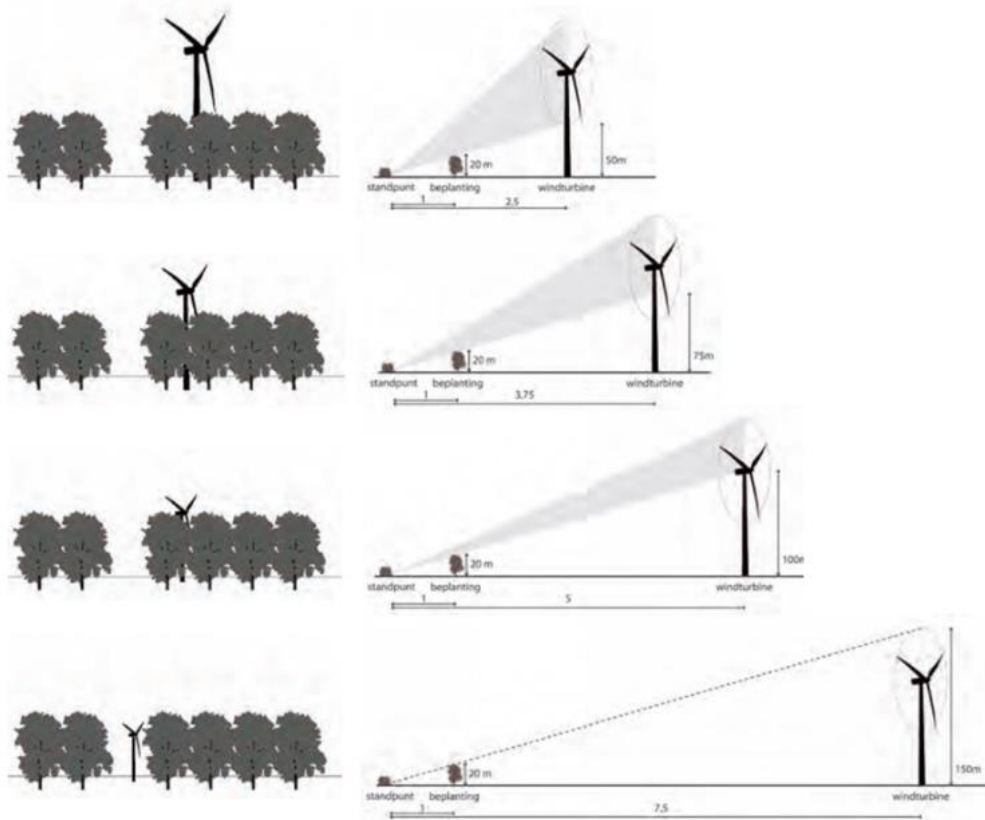
- Opstellingen met grote windturbines >100 meter zijn alleen mogelijk binnen de rode 'zoekgebieden' zoals aangegeven met rode stippellijnen op de kaart in figuur 1.
- Opstelling met windturbines zijn mogelijk op bedrijventerreinen langs de A1
- Er moet bij het ontwerp rekening gehouden worden met de maximale hoogte i.v.m. de radar van vliegveld Twente.
- Een opstelling met grote windturbines bestaat uit ten minste 3 windturbines. Clustering gaat boven spreiding.
- De windturbines staan op regelmatige onderlinge afstand.
- Binnen een opstelling worden windturbines uitgevoerd in hetzelfde windturbintype met gelijk maten voor (as-)hoogte en rotordiameter.
- Ontwerp van de opstelling met windturbines en inpassing in de omgeving is maatwerk.
- Opstellingen met windturbines dienen zoveel mogelijk aan te sluiten bij landschappelijke structuren;
- Invloed op regionale en lokale openheid van het landschap dient zoveel mogelijk te worden vermeden.
- Een opstelling met windturbines dient als eenheid te lezen zijn.

Daarnaast dient rekening gehouden te worden met zorgvuldige inpassing van de windturbines op wettelijke geluidsnormen, slagschaduw, radarverstoringen, vlieghoogtebeperkingen, flora en fauna en overige geldende wettelijke kaders.

Bij het zoeken naar een plek voor een windturbine wordt geadviseerd om bestaande of nieuwe landschapselementen (zoals houtwallen, beplantingsstroken en/of bossen) te gebruiken om nieuwe windturbines landschappelijk in te passen. Het is daarbij belangrijk om te weten vanaf welke openbare gebieden de windturbine het meest zal worden ervaren. Daarbij is de vraag relevant waar de straten/wegen en of andere openbare en toegankelijke plekken zich bevinden. Afhankelijk van de afstanden die uit deze analyse volgen kan bepaald worden om:

- bij het gebruik van bestaande landschapselementen (tussen de openbare ruimte en de windturbine): de afstanden van de windturbine tot de bestaande landschapselementen te verkleinen of juist te vergroten;
- bij het toevoegen van nieuwe, robuuste landschapselementen (tussen de openbare ruimte en de windturbine): de afstanden van de nieuwe houtwallen, beplantingsstroken en/of bossen tot de belangrijke openbare gebieden te verkleinen of juist te vergroten. Daarbij dient ook de planthoogte en uiteindelijke hoogte betrokken te worden.

De bijgevoegde illustratie geeft weer welke effecten de afstanden hebben op de gewenste (on)zichtbaarheid van de windturbines. En welke principes kunnen worden toegepast om het gewenste effect te bereiken.

De afstand tussen windturbine en beplantingselementen staat in relatie tot de zichtbaarheid van de windturbine

6. Minimale Afstand tot woningen (slagschaduw & geluid) ²

De minimale afstand van een windmolen of windturbine tot een woning of andere hindergevoelige objecten wordt bepaald door de toelaatbaarheid van effecten op het gebied van geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Onderstaande paragrafen 6.1 en 6.2 gaan in op deze onderwerpen.

6.1 Slagschaduw

Slagschaduw betreft de bewegende schaduw van een windturbineblad. Als slagschaduw op het raam van een woning valt kan de relatief snelle afwisseling in lichtintensiteit afleiding veroorzaken en hinder opleveren. In de milieuwetgeving zijn voorschriften opgenomen om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windturbine een gevoelig object zoals een woning mag raken. Op grond van het Activiteitenbesluit zijn windturbines bijna altijd verplicht voorzien van een stilstand voorziening indien de wettelijk toegestane schaduwduur van 5 u en 40 minuten per jaar wordt overschreden. De stilstand voorziening schakelt de windturbine uit tijdens de slagschaduw.

Een stilstand voorziening is nodig als:

- De afstand van de windturbine tot de woningen en andere 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen) minder dan twaalf maal de rotordiameter is. Bij een rotordiameter van 120 meter (blad van 60 meter) geldt dan: binnen een afstand van ca 1,5 km gemiddeld meer dan zeventien dagen per jaar gedurende meer dan twintig minuten per dag slagschaduw kán optreden. In de praktijk wordt hiervoor een norm van 5u en 40 minuten gehanteerd voor de maximale schaduwduur per jaar op een gevoelig object. Wanneer niet aan deze norm kan worden voldaan moet de totale schaduwduur met behulp van de stilstand voorziening tot de norm of tot nul (rekening houdend met de reactiesnelheid van de windturbine op het moment van het ontstaan van schaduw) worden gereduceerd.

Aan de hand van rekenmethodes is van tevoren vast te stellen op welke dagen en op welk moment van de dag een slagschaduw kán optreden. De windturbine wordt uitgerust met een stilstand voorziening, die is geïmplementeerd in de besturingssoftware. Hierdoor schakelt de turbine alleen uit als slagschaduw daadwerkelijk optreedt. Of de slagschaduw ook echt optreedt op de voorspelde dagen, hangt af van de volgende punten:

- of die dagen onbewolkt zijn
- of er op die dagen genoeg wind is om de molens te laten draaien
- of de wind precies waait uit de richting waar de zon staat, omdat de oppervlakte van de schaduw die de windturbine werpt dan het grootste is

² Bronvermelding: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0>

6.2 Geluid van windturbines³

Als windturbines draaien, produceren ze elektriciteit én geluid. Voor het meten en berekening van geluid van windturbines en voor toetsing van geluid van windturbines is in Nederland wetgeving ontwikkeld. De huidige normering voor geluid van windturbines is in 2008 geïntroduceerd.

De draaiende rotorbladen van windturbines veroorzaken het meeste geluid. Dit noemen we aerodynamisch geluid. De hoeveelheid geluid is vooral afhankelijk van de tipsnelheid (ofwel rotordiameter en toerental) en de vormgeving van de rotorbladen.

Ook de bewegende delen in de gondel, zoals de generator en de tandwielkast, veroorzaken geluid. Dit noemen we mechanisch geluid. Of en hoeveel geluid die onderdelen maken, hangt af van het type turbine. Bij moderne turbines is dit geluid ondergeschikt.

6.2.1 Geluidniveaus

De hoeveelheid geluid die een turbine produceert is (bij dezelfde windsnelheden) gelijk in de dag, de avond en de nachtperiode. De normen voor de hoeveelheid geluid gelden op de gevel van nabijgelegen woningen. De dosismaat Lden drukt het langjarig gemiddelde geluidniveau uit in de dag-, avond- en nachtperiode. Lden staat voor Level day, evening, night. Bij berekening en toetsing van geluid van windturbines geldt een toeslag van 5 dB resp. 10 dB voor de avond en de nacht. Volgens de regels mag het jaargemiddelde geluidniveau (grenswaarde) Lden niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm van 41 dB Lnight. In de praktijk blijkt dat wanneer aan de grenswaarde Lden kan worden voldaan ook de grenswaarde Lnight niet wordt overschreden. Ter vergelijking: de voorkeursgrenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is Lden =48 dB. De grenswaarde voor geluid van windturbines is niet één op één vergelijkbaar met grenswaarde voor overige geluidbronnen zoals wegverkeerslawaai of spoorwegverkeerslawaai. Uit onderzoek blijkt namelijk dat het geluidniveau waarboven of ernstige hinder optreedt per bron verschilt. Dat komt tot uitdrukking bij de berekening van cumulatieve geluidniveaus; bij de berekening van het gezamenlijk geluidniveau van verschillende bronnen weegt geluid van windturbines zwaarder dan bijvoorbeeld wegverkeerslawaai.

³ Bronvermelding: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluid-en-windmolens-algemeen>

7. Natuurbescherming

Bij de realisatie van een windmolencluster moet rekening worden gehouden met natuurbelangen. De Natuurbeschermingswet 1998 bevat regels over de bescherming van gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en de Flora- en faunawet geeft regels voor de bescherming van plant- en diersoorten. Per 1 januari 2017 zijn beide wetten opgegaan in de Wet natuurbescherming. Elke aanvraag voor windturbines in Noordoost Twente worden getoetst aan de geldende wet- en regelgeving rondom natuurbescherming en het geldende bestemmingsplan.

Wanneer een activiteit zoals een windcluster een negatief effect kan hebben op de bescherming van Natura 2000-gebieden en beschermd plant- en diersoorten, dan is de initiatiefnemer/projectontwikkelaar verplicht een passende beoordeling op te stellen die de effecten in kaart brengt en maatregelen te treffen die de effecten op de natuur beperken of wegnemen. Op basis van de passende beoordeling en de getroffen maatregelen beslist het bevoegd gezag of de benodigde vergunning op grond van de natuurbeschermingswet of de flora- en faunawet ontheffing kan worden verleend.

8. Lokale Participatie & proces participatie

Balans tussen lokale lasten en lusten is een belangrijk uitgangspunt voor ontwikkeling van windturbines in Noordoost Twente. Dat betekent dat gemeenten streven naar initiatieven met betrokkenheid van de lokale samenleving. Dat betekent niet dat professionele partijen in de windwereld worden uitgesloten, zij zullen zich maximaal moeten inspannen om omwonenden, lokale bedrijven en andere belanghebbenden te betrekken bij de voorbereiding, realisatie en het gebruik van een windenergieproject.

Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen wettelijke en bovenwettelijke inspanningen en verplichtingen waar een initiatiefnemer rekening mee moet houden. Bij wettelijke verplichtingen kan gedacht worden aan het betalen van de planexploitatiekosten en het vergoeden van eventuele planschades. Ook de kosten van de (landschappelijke) compensatiemaatregelen komen voor rekening initiatiefnemer. Het verlenen van inspraak in de voorbereidingsfase hoort daar ook bij.

Naast de wettelijke verplichtingen is er sprake van participatie-inspanningen en -verplichtingen die van groot belang zijn bij de voorbereiding en realisatie van een windproject. Daarbij moet gedacht worden aan het betrekken van en overleggen met de omgeving over de uitwerking en landschappelijke inpassing van het plan. Ook de noodzakelijke (landschappelijke) compensatiemaatregelen komen daarbij aan de orde. Verder worden de mogelijkheden van directe participatie onderzocht en uitgewerkt. Directe participatie is mogelijk in de vorm van deelneming in het project (bijvoorbeeld eigendom, aandelen of in een deel van de opbrengsten) of door financiële compensatie van de nadelen en hinder die omwonenden ervaren.

Naast de proces participatie vanuit initiatiefnemers wordt eveneens vanuit de 4 gezamenlijke gemeenten in Noordoost Twente verband communicatie en participatie op het windbeleid gevoerd.

In par 8.1 wordt voor de volledigheid kort ingegaan op de wettelijke participatie-inspanningen. De bovenwettelijke verplichtingen komen in paragraaf 8.2 aan de orde. Daarbij wordt, waar nodig, ook de samenhang tussen de verplichtingen aangegeven. In paragraaf 8.3 wordt de status en werking participatiebeleid en participatieafspraken toegelicht.

8.1 Wettelijke participatie

De wettelijke participatiemogelijkheden en -verplichtingen zijn landelijk geregeld en ingekaderd door de rechtspraak. Zo komen de gebruikelijke kosten voor infrastructuur en andere voorzieningen voor rekening van initiatiefnemer. Daarvoor moet een exploitatieplan vastgesteld worden. De kosten die voorvergoeding in aanmerking komen zijn limitatief bepaald. In plaats van het vaststellen van een exploitatieplan is het mogelijk om een anterieure overeenkomst te sluiten met de initiatiefnemer. Dit moet voorafgaand aan de vaststelling van een exploitatieplan. Naast de gebruikelijke plankosten kunnen daarbij ook afspraken gemaakt worden over een financiële bijdrage aan "ruimtelijke ontwikkelingen". Die ruimtelijke ontwikkelingen moeten dan benoemd zijn in een (gemeentelijke) structuurvisie (art. 6.24, lid 1, onder a van de Wro). Er moet sprake zijn van enige samenhang met het betreffende windproject. Maar, er geldt geen concrete maximale afstandsnorm waarbinnen de ruimtelijke ontwikkelingen voorzien zijn. Het moet wel duidelijk zijn wat die ruimtelijke ontwikkelingen inhouden. Een vage omschrijving is onvoldoende voor het vragen van een bijdrage.

Bij de genoemde "ruimtelijke ontwikkelingen" gaat het niet om de compensatiemaatregelen en landschappelijke inpassingseisen die nodig zijn in verband met het project zelf. Die worden namelijk als vergunningvoorschrift of KGO-verplichting gekoppeld aan het ruimtelijk toestemmingsbesluit (bestemmingsplan/omgevingsvergunning). De "ruimtelijke ontwikkelingen" waarvoor de bijdrage gevraagd wordt, houden dus niet direct verband met het windproject zelf.

Door de NOT gemeenten wordt het kostenverhaal bij voorkeur geregeld bij anterieure overeenkomst, zonder dat een exploitatieplan wordt vastgesteld. Ook het verhalen van de planschade op initiatiefnemers kan daarbij geregeld worden. De realisatie van een windproject heeft een behoorlijke impact op de omgeving. Daarom wordt bij de anterieure overeenkomst in beginsel een compensatiebijdrage gevraagd voor "ruimtelijke ontwikkelingen" die in de gemeentelijke structuurvisie zijn benoemd. Bij voorkeur gaat het daarbij om ontwikkelingen die bijdragen aan kwaliteitsverbetering van de leefomgeving. Gedacht moet daarbij

worden aan wateropgaven, natuurontwikkeling en bosaanplant, landschapsversterkingsprojecten, recreatie infrastructuur en behoud van cultureel erfgoed. De bijdrage kan gestort worden in een Gebiedsfonds. De middelen daarin blijven specifiek geormerkt voor de in de Structuurvisie omschreven bestedingsdoelen.

Het Gebiedsfonds is daarmee een ander fonds dan het in paragraaf 8.3 benoemde Omgevingsfonds. De afspraken die de gemeente maakt over bijdragen in ruimtelijke ontwikkelingen staan los van de participatieafspraken met omwonenden over storting van participatiebijdragen in het Omgevingsfonds zoals bedoeld in paragraaf 8.2. Bijdragen aan het Gebiedsfonds worden niet in mindering gebracht of verrekend met afspraken over participatie-bijdragen als bedoeld in paragraaf 8.2. Beide fondsstortingen zijn naast elkaar mogelijk. Indien er naar het oordeel van de gemeente onvoldoende mogelijkheden zijn voor het betalen van redelijke bijdragen dan hebben de participatieafspraken prioriteit boven de bijdragen aan "ruimtelijke ontwikkelingen".

8.2 Informatievoorziening omgeving/procesparticipatie

Een goede communicatie is essentieel voor de slagingskansen van een project. Een initiatiefnemer kan vooraf bij de gemeente-informatie vragen over wat er speelt in een bepaalde kern, buurt of wijk. Actieve participatie van de omgeving draagt absoluut bij aan de acceptatie van het windproject.

De ontwikkelaar/initiatiefnemer van een windturbine of windpark is verantwoordelijk voor het raadplegen van omwonenden en het peilen van de acceptatie van de ontwikkeling. Voor het informeren en consulteren van overige belangstellenden in de omgeving dient de initiatiefnemer eveneens actie te ondernemen, bijvoorbeeld in de vorm van het organiseren van een openbaar toegankelijke informatiebijeenkomst. Ook de dorpsraden/wijkraden worden geraadpleegd. Daarnaast wordt zoveel mogelijk optimaal gebruik gemaakt van de moderne mediakanalen.

Bij de start van de voorbereiding van een ruimtelijke procedure stelt initiatiefnemer een participatieplan op waarin methoden, doelgroepen en een planning voor de procesparticipatie is uitgewerkt. Daarin wordt ook aangegeven welke participatiemogelijkheden er zijn en op welke wijze en door wie daar gebruik van kan worden gemaakt en hoe dit afgestemd en besproken wordt met de omgeving en eventueel andere belangstellenden. Dit participatieplan wordt voor instemming aangeboden aan de gemeente. Na die instemming wordt door de initiatiefnemer invulling gegeven aan het participatieproces overeenkomstig het uitgewerkte participatieplan. Over het participatieproces en de resultaten van dat proces wordt een participatieverslag gemaakt en uiterlijk samen met de aanvraag voor het windproject ingediend.

In het participatieverslag wordt ook aangegeven welke totale jaarbijdrage er vanuit het windproject beschikbaar gesteld wordt voor de omwonendenregeling en het Omgevingsfonds zoals bedoeld in paragraaf 8.3.1.

Initiatiefnemers hebben nog de mogelijkheid om voor hulp en advies rondom de informatievoorziening van een initiatief, via de betreffende gemeente, contact op te nemen met Energie van Noordoost Twente.

8.3 Mogelijke vormen van directe of financiële participatie

Er kunnen vijf hoofdvormen van directe of financiële participatie worden onderscheiden volgens de onderstaande participatiewaaijer.

Procesparticipatie in het project

De initiatiefnemer doorloopt samen met de omgeving een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vormgeving van participatie. Hieruit volgen afspraken over het ontwerp van het energieproject, over de ruimtelijke inpassing en/of over financiële participatie en opbrengsten voor de omgeving.

Omwonenden profiteren mee als mede-eigenaar van een wind- of zonneproject, via een vereniging of coöperatie

Mede-eigenaarschap

Omwonenden nemen risicodragend deel aan een project, bijvoorbeeld door aandelen, certificaten of obligaties

Financiële deelneming

Een deel van de opbrengsten komt ten goede aan maatschappelijke doelen in de buurt, zoals een sportclub of wijkvereniging

Omgevingsfonds

Direct omwonenden ontvangen voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom

Omwonendenregeling

Zoals uit bovenstaande participatiematrix blijkt kunnen in grote lijnen vier vormen van directe participatie worden onderscheiden, te weten:

- Mede eigenaarschap; vanuit een vereniging of lokale energie-coöperatie
- Financiële deelneming; als individu of onderneming in de vorm van aandelen, obligaties e.d.
- Omgevingsfonds; afdracht deel opbrengst voor maatschappelijke en omgevingsdoelen
- Omwonenden regeling; individuele hindercompensatie omwonenden.

Het pakket aan participatiemaatregelen dat bij een concreet windproject wordt ingezet is maatwerk en afhankelijk van de behoefte en kansen in de omgeving en wordt vastgelegd in de overeenkomst. Dit kan een combinatie zijn van bovenstaande vormen.

Voor elk windproject wordt een substantieel deel van de opbrengst van een wind- of zonnepark beschikbaar gesteld voor de omgeving, hetzij voor individuele burgers en bedrijven, hetzij in collectieve zin in de vorm van een Omgevingsfonds. De afspraken over financiële participatie worden vastgelegd in het participatieverslag. De participatieafspraken met omwonenden en anderen zullen bij voorkeur ook worden opgenomen in een overeenkomst tussen initiatiefnemer en de betrokken private partijen en personen uit de omgeving waarmee de participatieafspraken gemaakt zijn. Voor zover mogelijk zal de gemeente, onder verwijzing naar het participatieverslag, de gemaakte participatieafspraken bevestigen in de eigen (realisatie)overeenkomst met exploitant/vergunninghouder. Deze gemeentelijke bevestiging is met name van belang indien het uit pragmatische overwegingen (bijv. bij ontbreken van rechtspersoonlijkheid bij private overlegorganen/organisaties en de verschillende achtergronden en belangen van veelal meerdere betrokken particuliere partijen en personen) niet goed mogelijk blijkt de participatieafspraken op te nemen in één overeenkomst. Op deze wijze zijn de afspraken rechtens afdwingbaar. Welke afspraken worden gemaakt dient per project te worden bepaald en is maatwerk afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Uit de participatiematrix kunnen de volgende twee hoofdvormen van directe participatie worden afgeleid:

1. Financiële deelneming aan het windpark.
 - a. mede-eigenaarschap
 - b. financiële deelneming
 - c. realisatie en beheer met lokale betrokkenheid
2. Financiële vergoeding vanuit de opbrengst van het windpark
 - a. omwonendenregeling
 - b. Omgevingsfonds

Vanuit het klimaatakkoord wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom van het windproject.

In Noordoost Twente geven we bij voorkeur invulling aan deze doelstelling door de volgende verdeling in eigendom te hanteren:

- 1/3 deel van het eigendom zijn voor de lokale grondeigenaren en aanliggende grondeigenaren in het plangebied (verdeling op basis van percentage grondeigendom in het plangebied);
- 1/3 eigendom voor de ontwikkelende partij;
- 1/3 van de eigendom beschikbaar in aandelen voor de omgeving middels deelname van een bewonersvereniging, energie coöperatie en/of individueel aandeelhouderschap. Hiervoor wordt een cirkel van 5 km gehanteerd als eerste ring waarbinnen het initiatief zich bevindt. Nadat iedereen binnen de 5 km grens de kans heeft gehad om financieel deel te nemen, en het aandeel van 1/3 nog niet is behaald, wordt de ring vergroot naar de betreffende gemeente waarin het initiatief plaatsvindt en daarna naar alle NOT gemeenten.

Hierbij wordt onder eigendom mede verstaan de financiële deelneming in het windproject. Voor zover er sprake is van (mede-) eigendom en/of financiële deelneming zijn de mede-eigenaren en/of financieel deelnemers naar rato verantwoordelijk voor de participatieafspraken die betrekking hebben op de “financiële vergoedingen”.

Bij het uitwerken van de gewenste participatievorm gelden enkele aandachtspunten:

- De locatie van het cluster aan grote windturbines, dient tot stand te komen in gesprek met alle grondeigenaren en aanliggende grondeigenaren van de beoogde locatie. Om draagvlak onder de grondeigenaren te verkrijgen dient vooraf een verdeelsleutel te worden afgesproken voor het aandeel van de grondeigenaren, zodat niet 1 grondeigenaar alleen de inkomsten krijgt, maar dat ook de nabijgelegen grondeigenaren samen delen in de opbrengsten en mede-eigenaar kunnen worden.
- Een windpark is een zakelijk onderneming waarin risico's afnemen naarmate de ontwikkeling, bouw en exploitatie van het windpark of zonnepark vordert. Er bestaat een verband tussen de winst op de investering en de hoogte van de risico's. In de eerste jaren is er minder nettowinst te verdelen onder de eigenaren.
- Lokaal eigendom staat niet één op één gelijk aan lokale financiering. Er zijn steeds meer mogelijkheden voor energiecoöperaties om kapitaal van derden in te brengen. Zie bijvoorbeeld Energiefonds Overijssel en Energiefonds Twente, waar ook de Noordoost Twentse gemeenten deel van uitmaken.
- Streven naar lokaal eigendom moet de ontwikkeling van projecten uiteindelijk niet frustreren. Voor de organisatie van lokaal eigendom en exploitatie van zonnevelden en windparken is kennis en ervaring nodig die niet overal en tijdig lokaal aanwezig is en nog opgebouwd moet worden. Inzet van professionele partijen kan van belang zijn bij het maken van snelheid bij de realisatie van projecten.

Grondeigendom en recht op ontwikkeling hangen met elkaar samen. Voor alle projecten geldt dat tegenover het opstalrecht voor het gebruik van de gronden een jaarlijkse opstalvergoeding staat. Het is niet zo dat elke grondeigenaar risicodragend kan en wil deelnemen in projecten. Daarvoor moet namelijk een investering worden gedaan. Ook hiervoor geldt dat per project zal blijken welke samenwerking tussen grondeigenaar en initiatiefnemer mogelijk blijkt.

8.3.1 Omgevingsfonds

Los van de eigendomsverhoudingen, respectievelijk deelneming, geldt als uitgangspunt bij de realisatie van een windpark dat er een jaarbijdrage beschikbaar gesteld wordt voor de omgeving. Het betreft een financiële vergoeding bestaande uit een vast bedrag, uitgedrukt in € /MWh aan geproduceerd vermogen. De jaarbijdrage is verschuldigd zolang het windpark operationeel is. Dat is in overeenstemming met de “Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op land”. Het minimumjaarbedrag is €0,50/MWh en het maximumbedrag bedraagt €1,50/MWh. De bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De jaarbijdrage is niet lager dan 75% van de te verwachten jaarbijdrage op basis van de P50 productieverwachting van het hele windpark op het moment van financial close en niet hoger dan 125% van de te verwachten jaarbijdrage op basis van de P50 productieverwachting van het hele windpark op het moment van financial close.

De jaarbijdrage is bestemd voor:

- uitkering van een omwonendenvergoeding voor alle woningeigenaren in een cirkel met een straal van 1000 meter vanaf het hart van de meest nabij gelegen windmolen. Daarbij geldt als

uitgangspunt dat een buurtschap of dorp als geheel moet worden meegenomen indien een deel van de bebouwde kom binnen de 1000-meterzone is gesitueerd. Bij de verdeling kan onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende functies van de woningen (reguliere-, bedrijfs- of recreatiewoning). Voor de huursituaties wordt ervan uitgegaan dat de financiële vergoeding aan de woningeigenaar wordt verdisconteerd in een huurprijsmatiging. Mede-eigenaren en financiële deelnemers komen in beginsel niet ook in aanmerking voor een omgevingsvergoeding;

- voor zover er sprake is van een gemeentelijk Omgevingsfonds, wordt een deel van de jaarbijdrage in dit fonds gestort. De middelen uit het fonds zijn bestemd voor maatschappelijke bestedingen in de omgeving en/of de lokale gemeenschap.

De verdeling van de jaarbijdrage over omwonenden en Omgevingsfonds is met name afhankelijk van de projectlocatie en de situatie rondom die locatie. De bijdrage wordt jaarlijks gestort zonder dat sprake zal zijn van matiging. Er mag in overleg met betrokkenen voor worden gekozen de bijdrage te kapitaliseren. De netto contant gemaakte bijdrage kan daarbij zowel over de hele looptijd als over een deel van de looptijd berekend worden en moet voorafgaand aan de betreffende periode worden overgemaakt.

Met het Omgevingsfonds kan de omgeving die niet in staat zijn zelf te investeren, ook mee profiteren. Besluitvorming over de besteding van het omgevingsfonds gebeurt bij voorkeur door de omgeving zelf. Dit kan mogelijk aan de hand van maatschappelijke projectvoorstellen (prijsvraag) vanuit de lokale gemeenschap, waaruit een onafhankelijk bestuur een selectie maakt. Als alternatief kunnen de fondsbestedingen geregeld en gereguleerd worden door een lokale dorpsraad of een energiecoöperatie. Voor het beheer van een dergelijk collectief fonds wordt bij voorkeur een onafhankelijk bestuur benoemd met in ieder geval een vertegenwoordiging van de omwonenden. Het onafhankelijk bestuur zorgt ervoor dat de middelen uit het Omgevingsfonds ten goede komen aan de lokale gemeenschap. Het omgevingsfonds wordt met een voor het project redelijk bedrag gevuld door de initiatiefnemer(s). Voor windenergie geldt dat de hoogte van de bedragen worden gehanteerd zoals die hiervoor zijn benoemd, nadat de van toepassing zijnde verdeelsleutel tussen de omwonendenregeling en het Omgevingsfonds is toegepast.

In algemene zin wordt belang gehecht aan het inzetten van mensen “met afstand tot de arbeidsmarkt” en het betrekken van lokale ondernemers bij de realisatie en het beheer van de windturbines en de ondergrond (weg/fundering).

8.4 Status en werking participatiebeleid en participatieafspraken

Deze nota “Windbeleid Noord” bevat het beleid waaraan toekomstige aanvragen voor windprojecten binnen Noordoost-Twente getoetst worden. Het beleid geldt zowel voor het College van Burgemeester en Wethouders als voor de gemeenteraad van de betreffende gemeente, en wel steeds voor zover het de uitoefening van de eigen bevoegdheden betreft. Voor B&W gaat het met name om het verlenen van omgevingsvergunningen en voor de raad om het vaststellen van bestemmingsplannen en/of het afgeven van verklaringen van geen bedenkingen. Zowel Colleges van B&W als de raden van de NOT-gemeenten hebben daarom dit beleid vastgesteld voor wat betreft de uitoefening van die eigen bevoegdheden.

Aanvragen voor windparken zullen worden getoetst op de wijze waarop invulling is gegeven aan de in hoofdstuk 8 van deze nota omschreven participatie-inspanningen en -verplichtingen. Indien naar het oordeel van het bevoegde gemeentelijke bestuursorgaan geen of onvoldoende uitvoering is gegeven aan die inspanningsverplichtingen dan is dat in beginsel een grond om de aanvraag af te wijzen. Deze benadering doet het meeste recht aan alle omgevingsbelangen en is in lijn met de jurisprudentie van de Raad van State.

9. Proces aanpak

Nadat er ideeën zijn voor een concrete invulling op een bepaalde locatie neemt de initiatiefnemer contact op met de gemeente (afdeling Ruimtelijke Ordening) en maakt zijn voornemen kenbaar, met daarbij de locatieaanduiding en omvang van de beoogde windturbine(s). Initiatiefnemer dient vervolgens het stappenplan aan te houden dat is opgenomen in paragraaf 9.2. Het stappenplan bevat enkele aanvullende vereisten ten opzichte van de openbare voorbereidingsprocedure die wettelijk is vereist.

Volgens artikel 9 lid 3 van de Elektriciteitswet is de provincie bevoegd gezag voor windturbines vanaf 5 MW tot 100 MW. Daarboven is het Rijk bevoegd gezag. De Noordoost Twentse gemeenten zullen veelal een verzoek indienen voor een gemeentelijke coördinatie-regeling om windprojecten vanaf 5 MW of meer te mogen afhandelen met een “omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan”. Dit alles zal in nauw overleg met de provincie Overijssel worden uitgevoerd, vergunningen worden door de gemeente verstrekt waarvoor dit beleid leidend is.

9.1 Ruimtelijke toestemming

Gemeenten in Noordoost Twente verlenen uitsluitend medewerking aan windenergieprojecten met inzet van het instrument ‘omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan’. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is deze vergunning aangeduid als ‘de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit’. Naast de ruimtelijke toestemming in de vorm van de omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit kan een omgevingsvergunning nodig zijn voor overige activiteiten zoals de Natura-2000 activiteit, flora- en fauna activiteit en wateractiviteit. Uiteraard is ook een omgevingsvergunning nodig voor de bouwactiviteit. Het is aan initiatiefnemer om de aanvraag voor de omgevingsplanactiviteit uit te breiden met overige activiteiten of te werken met deelvergunningen. In elk geval dient rekening te worden gehouden met de wettelijke vereisten volgend uit de Omgevingswet.

Onder de Omgevingswet is niet langer automatisch de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van toepassing. Dat is onder meer afhankelijk van de vraag of een sprake is van een m.e.r.-plichtig besluit en of sprake is van een omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit (voorheen de vergunning op grond van de Wnb). Gemeente heeft echter onder de Omgevingswet wel de bevoegdheid om de uitgebreide procedure van toepassing te verklaren in gevallen waarin mogelijk aanzienlijke gevolgen voor de leefomgeving optreden en de kans reëel is dat verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben. Uitgangspunt is dat de omgevingsvergunningaanvraag voor windprojecten vanaf 3 windturbines (ondergrens voor clusters met grote windturbines) te allen tijde de uitgebreide procedure wordt gevolgd. Dat betekent dat eerst een ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd waarop eenieder zienswijzen kan indienen alvorens een definitief besluit wordt gepubliceerd waartegen belanghebbenden beroep kunnen indienen.

De omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit (en overige activiteiten) wordt voor bepaalde tijd verleend, namelijk voor een periode van 25 jaar, gerekend vanaf de start van de exploitatie van de windturbines.

9.2 Procesbeschrijving voor aanvraag windinitiatief

Stap 1 Initiatiefnemers nemen contact op met gemeente.

Inhoud initiatief wordt toegelicht aan het kwaliteitsteam van de betreffende gemeente/stadsbouwmeester.

Bespreekpunten zijn:

- (gemeentelijk) beleid/mogelijkheden/randvoorwaarden;
- ruimtelijke en procedurele aspecten
- Communicatie(stappen);
- Participatiemogelijkheden, inspanningen en verantwoordingsverplichting en communicatie afstemming en afspraken met energiebedrijf

- afspraken via anterieure overeenkomst (vooraf)

Na dit verkennende gesprek vindt overleg met de provincie Overijssel plaats (door gemeente). In dat overleg wordt de provincie en inhoudelijk geïnformeerd over het initiatief. Ook wordt beoordeeld of het initiatief in overeenstemming is met het provinciaal beleid en regelgeving. Indien van toepassing (meestal wel) zal ook afstemming plaatsvinden over de mogelijkheid de gemeentelijke coördinatie regeling toe te passen en daar een verzoek voor in te dienen.

Stap 2. Informeren omgeving en participatiemogelijkheden

Op basis uitkomsten eerste gesprek informeert initiatiefnemer de omgeving over het project en treedt in overleg met omwonenden en andere belanghebbenden inventariseert de wensen en opmerkingen en wijst op mogelijkheden om het plan daarop aan te passen. Daarbij worden ook de participatiemogelijkheden besproken en actief gezocht naar de meest kansrijke en gunstige vorm van participatie in verband met het initiatief. Van deze acties en inspanningen wordt een verantwoordingsrapportage gemaakt door initiatiefnemer. Daarbij wordt aangegeven in hoe het initiatief is ontvangen en in hoeverre het overleg heeft geleid tot bijstelling van de plannen. Ook de wijze waarop de participatie verder vormgegeven gaat worden wordt daarbij toegelicht.

Stap 3. Indiening principeverzoek

Indiening principeverzoek voor realisatie windturbines (inclusief 3D visualisatie met slagschaduw effecten, en verantwoordingsrapportage zoals genoemd onder 2). Het principeverzoek dient vergezeld te gaan een globale eerste inhoudelijke opzet van de uiteindelijk in te dienen ruimtelijke onderbouwing. Die 1e opzet moet in ieder geval ook inzicht geven in de ruimtelijke kwaliteitsinvesteringen die vereist zijn in verband met het initiatief en de landschappelijke inpassing van het project. Voor zover mogelijk wordt ook aangegeven welke extra compensatiemaatregelen in de omgeving zijn voorzien in verband met de ruimtelijke impact van het project. Tot slot dient een concept anterieure en/of realisatieovereenkomst overlegd worden waarin de privaatrechtelijke afspraken rond de realisatie, het gebruik en de uiteindelijke amovering van het initiatief zijn vastgelegd.

M.e.r. studie en alle andere benodigde onderzoeken moeten met de officiële vergunning aanvraag worden ingediend (zie onder 6 hierna).

Bij positief oordeel van B&W wordt het principeverzoek voorzien van een Raadsvoorstel doorgeleid aan de gemeenteraad als verzoek om een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) af te geven.

Bij een negatief oordeel kan initiatiefnemer ervoor kiezen om alsnog te kiezen voor een formeel besluit door een aanvraag voor een omgevingsvergunning om af te wijken van bestemmingsplan in te dienen.

Stap 4. Gemeenteraad beoordeelt en besluit over VVGB-verzoek

Gemeenteraad beoordeelt en besluit over VVGB-verzoek (bij aanvraag om af te wijken van bestemmingsplan) op basis van raadsvoorstel en ingediend principeverzoek met de hiervoor genoemde documenten die tevens ingediend moeten worden. De raad formuleert zo nodig (ruimtelijke) voorwaarden die door het college van B&W aan de te verlenen vergunning verbonden moeten worden. Als de gemeenteraad weigert de VVGB af te geven dan moet ook de omgevingsvergunning worden geweigerd door het college van B&W.

De gemeenteraad besluit ook op een aanvraag voor de wijziging van een bestemmingsplan. Daarvoor gelden in beginsel dezelfde stappen als hiervoor onder 1, 2 en 3 beschreven. In plaats van principeverzoek moet dan gelezen worden "concept-bestemmingsplan".

Stap 5. Afsluiten anterieure en/of realisatieovereenkomst

Voordat de aanvraag voor een omgevingsvergunning (of het verzoek om het bestemmingsplan te herzien) wordt ingediend dient bij alle betrokken partijen (waaronder in der geval de aanvrager -initiatiefnemer en de gemeente) definitief overeenstemming te bestaan over de inhoud en uitleg van de privaatrechtelijke afspraken Die zijn vastgelegd in een schriftelijke anterieure en/of realisatieovereenkomst die door alle direct betrokken partijen is ondertekend. Daaronder vallen ook de afspraken over de vergoeding van eventuele planschade die voor rekening van aanvrager-initiatiefnemer komt.

Stap 6. Indiening definitieve aanvraag

Aanvrager-initiatiefnemer dient de definitieve aanvraag met alle bijbehorende documenten in bij de gemeente. Dit kan zowel een aanvraag om af te wijken van het bestemmingsplan zijn als een aanvraag om het bestemmingsplan te herzien. In beide gevallen is in ieder geval ook een aanvraag voor het bouwen nodig. De ontwerpbesluiten voor VVGB en voor het afwijken en bouwen worden ter inzage gelegd met mogelijkheid zienswijzen in te dienen. Wettelijke procedure (afdeling 3.4 Awb) is van toepassing. Raad

neemt, mede op basis van eventuele zienswijzen, een besluit tot afgifte van een VVGB, inclusief de daarbij te stellen voorwaarden. Daarna besluit B&W, mede op basis van eventuele zienswijzen, over de aanvraag voor het afwijken van het bestemmingsplan en het bouwen.

Opruimplicht

In de vergunning wordt een opruimplicht van de windturbine of windmolen opgenomen nadat deze niet meer in werking is (de levensduur ligt gemiddeld tussen de 15 en 25 jaar). Mogelijk zijn er in de toekomst andere duurzame energietechnieken beschikbaar, die minder effect hebben op het landschap. Daarom wordt vooraf in overleg met de initiatiefnemers in de vergunning een maximale termijn vastgelegd en een opruimplicht toegevoegd voor de bovengrondse en ondergrondse elementen.

9.3 Stappenplan aanvraag windproject

1. Initiatiefnemers nemen contact op met de gemeente (toelichting plannen op hoofdlijnen)

Gemeente zoekt contact met provincie of plan binnen provinciaal beleid en regelgeving past. Ook overleg over coördinatie-regeling, delegatie aan gemeente.

Afstemmingsoverleg Provincie Overijssel i.v.m. verzoek gemeentelijke coördinatie-regeling windenergie

2. Informeren omgeving en participatiemogelijkheden in beeld door initiatiefnemers.

Aanleveren van een participatieplan en verantwoordingsdocument hoe tot het plan gekomen is aan gemeente.

3. Indiening principeverzoek realisatie windturbines

(inclusief 3D visualisatie met slagschaduw-effecten, en verantwoordingsrapportage zoals genoemd onder 2). Het principeverzoek dient vergezeld te gaan een globale eerste inhoudelijke opzet van de uiteindelijk in te dienen ruimtelijke onderbouwing. Indiening principeverzoek

4. VVGB door de gemeenteraad (optioneel)

Aanvraag "Verklaring van geen bedenkingen" bij gemeenteraad,

Op basis van een projectafwijking-verzoek voor een omgevingsvergunning strijdig gebruik, inclusief alle eerder genoemde bijlagen.

5. Overeenstemming privaatrechtelijke overeenkomst

Definitieve overeenstemming over privaatrechtelijke overeenkomst en inrichtingplan.

6. Aanvraag omgevingsvergunning, VVGB door de gemeenteraad (indien stap 4 is overgeslagen) en besluit college tot verlenen vergunning

Aanvraag omgevingsvergunning in het kader van de bouwactiviteiten

BIJLAGEN bij windbeleid NOT

Geluidkarakter

De normstelling is tot stand gekomen op basis van de verschillende eigenschappen van het geluid van windturbines. Hoe mensen dat geluid ervaren, is uiteraard persoonsgebonden en afhankelijk van de windsnelheid, het type windturbine en de omgeving. De norm is echter onafhankelijk van de omgeving en in heel Nederland gelijk.

Het geluid van windturbines heeft de volgende eigenschappen:

- Het aerodynamische geluid van de snel door de lucht zoevende rotorbladen is de meest bepalende geluidbron en zorgt voor het zoevende, ruisachtige karakter.
- Vanaf de grond, op relatief korte afstand tot de windturbine, wordt geluid van een neerwaarts bewegend blad beter waargenomen dan een opwaarts bewegend blad. Dit zorgt voor de beleving van een afwisseling in geluidniveaus.
- Op grotere afstand kan geluid van windturbines, voornamelijk 's avonds en 's nachts en benedenwinds van de windturbines, worden waargenomen als een ritmisch geluid zwiepend of stampend geluid. Dit geluid klinkt lager en doffer dan bij waarneming op kortere afstand omdat hoge tonen minder ver reiken. Omdat windsnelheden variëren en omgevingsgeluidniveau niet continue gelijk is, variëren de tijden waarop geluid van windturbines op grotere afstand wordt waargenomen. • In het GGD-informatieblad 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden' stelt het RIVM dat er geen bewijs is voor andere directe effecten op de gezondheid dan slaapproblemen. Ook is extra hinder door laagfrequent geluid niet bewezen. Voor effecten op de slaap zijn onvoldoende gegevens beschikbaar. Zichtbaarheid en economisch belang hebben wel invloed op de ervaren hinder.
- In 2015 is door het Kennisplatform Windenergie een kennisbericht gemaakt over windturbinegeluid. Het kennisbericht zet op een rij wat bekend is over geluid van windturbines en het mogelijke effect daarvan op omwonenden. Dit bericht en informatie over het kennisplatform is te vinden op de website van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).

Postbus 354, 7570 AJ Oldenzaal

info@energievannoordoostwente.nl

energievannoordoostwente.nl

